

The Phantom of the Opera

Het spook van de opera (Frans: *Le Fantôme de l'Opéra*) is een Franse roman van Gaston Leroux. Aanvankelijk had de roman niet veel succes, maar nu wordt het boek als een klassieker in de Franse literatuur beschouwd, alhoewel het overschaduwd is door zijn vele film- en toneelbewerkingen, onder andere een film in 1925 en een musical van Andrew Lloyd Webber in 1986.

The Musical

Proloog

De proloog begint met een veiling waar oude decorstukken en rekvisieten van het *Opéra Populaire* theater worden verkocht. Een oudere man, genaamd Raoul Vicomte de Chagny, koopt een muziekdoo in de vorm van een aap, en herinnert zich nog goed waar hij dit ding voor het laatst zag. Het laatste stuk dat onder de hamer gaat is een kroonluchter, die volgens de veilingmeester verbonden is aan het mysterieuze "Spook van de opera" en een door hem vele jaren geleden veroorzaakt ongeluk.

Eerste akte

Het verhaal verplaatst zich vervolgens naar 1880, tijdens de glorie dagen van het theater. Het gebouw is net gekocht door de heren Firmin en André. Een gezelschap geleid door prima donna Carlotta is bezig met de repetitie voor de voorstelling van die avond, wanneer plotseling het decor zonder duidelijke reden naar beneden valt. Volgens de acteurs zit "het spook" hierachter en doen dit soort incidenten zich al 3 jaar lang voor. Dat is ook de reden dat de vorige eigenaar het theater verkocht heeft. Carlotta is dermate geïntimideerd door het voorval, dat ze die avond niet wil optreden. Madame Giry, die de leiding heeft over de balletdancers, stelt Firmin en André voor om de Zweedse ballerina Christine Daaé voor Carlotta in te laten vallen. De heren stemmen toe en tot hun verbazing blijkt Christine een groot succes.

Na afloop van het toneelstuk biecht Christine aan haar vriendin Meg op, dat ze al jarenlang geholpen wordt door een mysterieuze zangleraar, die zij enkel kent als haar "engel der muziek". Ze weet niet dat haar leraar in werkelijkheid het Spook van de Opera is. Even later krijgt ze bezoek van haar jeugdliefde Raoul, die haar optreden gezien heeft. Hij nodigt haar uit voor een diner maar het spook gooit roet in het eten door Christine mee te nemen via een geheime deur in haar kleedkamer naar de catacomben onder de opera. Daar maakt hij bekend grootse plannen met haar te hebben; zij is volgens hem perfect om zijn muziek te zingen. Het spook blijkt in zijn ondergrondse schuilplaats ook een paspop te hebben staan die sprekend op Christine lijkt en een trouwjurk draagt. Christine brengt de nacht bij het spook door. De volgende dag slaagt ze er in om het spook in een moment van onachtzaamheid te ontmaskeren en merkt dat hij zwaar verminkt is. Het spook is razend om het feit dat ze zijn ware gezicht nu gezien heeft maar maakt tegelijk bekend dat hij van haar houdt. Vervolgens brengt hij haar terug naar haar kamer.

Ondertussen jaagt de toneelknecht Joseph Buquet de ballerina's schrik aan met zijn verhalen over het spook, totdat Madame Giry hem een halt toeroept. Het spook begint dreigbrieven te sturen aan zowel Madame Giry als Firmin en André. Hij eist onder andere dat tijdens iedere voorstelling box 5 vrij moet blijven van publiek, zodat hij daar kan zitten en dat Christine de hoofdrol moet krijgen in de voorstelling van die avond. Firmin en André willen hier niks van weten en laten gewoon Carlotta zoals gepland de hoofdrol vertolken. Uit wraak verstoort het spook de voorstelling door eerst Carlotta's gezang te vervormen tot een luid gekwaak, zodat ze gedwongen is haar rol te staken en vervolgens tijdens een balletscène Buquet te vermoorden. In de chaos die ontstaat vlucht Christine met Raoul het dak van het theater op en vertelt hem wat ze allemaal gezien heeft. Raoul is sceptisch of dit spook wel echt een spook is maar belooft Christine tegen hem te zullen beschermen. Het spook luistert hun gesprek af en realiseert zich dat Raoul ook gevoelens voor Christine heeft. Als laatste wraakactie die avond laat hij de kroonluchter van het plafond vallen.

Tweede akte

Zes maanden zijn verstreken. Christine en Raoul zijn verloofd en het spook heeft niks meer van zich laten horen sinds het incident met de kroonluchter. Tijdens een gemaskerd bal vertoont hij zich echter weer. Hij heeft een nieuwe opera geschreven getiteld *Don Juan Triumphant* en eist dat deze zal worden opgevoerd met Christine in de hoofdrol. Voordat hij verdwijnt onttrekt hij Christine haar verlovingsring. Raoul beseft dat Madame Giry meer weet van het spook en eist dat ze hem alles vertelt. Volgens haar is het spook een zeer getalenteerd musicus en goochelaar, die vanwege zijn misvorming jarenlang moest optreden in een freak show tot hij wist te ontsnappen en spoorloos verdween.

Samen met Firmin en André beraamt Raoul een plan. Als ze inderdaad een voorstelling maken van *Don Juan Triumphant*, zal het spook zeker de première bij komen wonen; een perfecte gelegenheid om een val te zetten.

Christine twijfelt echter sterk of ze wel mee moet werken daar ze immers wel haar hele carrière aan het spook te danken heeft. Ze gaat naar het graf van haar vader om hem om raad te vragen. Het spook wacht haar daar op, wederom in zijn gedaante van de Engel der Muziek maar Raoul komt tussenbeide voordat het spook Christine mee kan nemen. Het komt tot een korte confrontatie waarbij het spook Raoul bespot en met vuurpijlen bestookt. Wanneer Christine en Raoul samen vertrekken, steekt het spook het kerkhof in brand en zweert wraak op hen allebei.

Don Juan Triumphant gaat inderdaad in première met Christine in de hoofdrol maar midden in haar duet met haar tegenspeler Ubaldo Piangi, ontdekt Christine dat het spook Piangi's plaats heeft ingenomen. Hij verklaart haar wederom zijn liefde maar Christine reageert door zijn masker af te trekken en zo zijn misvormde gezicht aan het hele publiek te tonen. Het spook grijpt Christine en vlucht weer met haar naar de catacomben, terwijl achter de coulissen het lijk van Piangi ontdekt wordt. De aanwezige acteurs en bezoekers openen een klopjacht op het spook.

Madame Giry vertelt Raoul waar het spook is. Ondertussen, in de catacomben, dwingt het spook Christine om de bruidsjurk aan te trekken. Raoul vindt de schuilplaats maar het spook vangt hem met een lasso en dreigt hem op te hangen als Christine niet instemt met een huwelijk. Christine toont het spook voor het eerst in zijn leven aardigheid en mededogen door hem in te laten zien dat zijn misvorming geen reden moet zijn voor hem om zich zo terug te trekken. Het spook laat hen beiden gaan. Christine geeft hem nog net voor ze vertrekt zijn verlovingsring terug. Het spook trekt zich terug op zijn troon. Wanneer even later de menigte de catacomben bestormt, vinden ze enkel nog zijn masker. Van het spook zelf ontbreekt ieder spoor.

Het oorspronkelijke verhaal

Het verhaal speelt zich af in het Parijs van de 19e eeuw, in de Opéra Garnier, een luxueus en monumentaal operagebouw opgetrokken in opdracht van Napoleon III. De medewerkers van het operagebouw beweren dat er een mysterieus spook door de gangen waart en dat dit spook verschillende 'ongelukken' veroorzaakt. Dit "spook van de opera" is eigenlijk een man genaamd Erik, een fysiek misvormd genie. Hij woont in een ondergronds meer onder het operahuis en chanteert de twee managers van de opera; zij moeten hem maandelijks een bedrag van 20.000 franc doen toekomen en voor hem een privé-balkon reserveren. De Opéra Garnier wordt echter overgenomen door nieuwe managers, Armand Moncharmin en Firmin Richard, die niet veel geloof hechten aan de geruchten rond het spook en weigeren te betalen.

Ondertussen geeft Erik zanglessen aan een jonge wees, Christine Daaé. Hij maakt haar wijs dat hij de Engel der Muziek is, gestuurd door haar vader vanuit de hemel. Christine maakt een snelle vooruitgang en bereikt een groot succes op het podium wanneer ze de huidige prima donna Carlotta vervangt. Ze wint de harten van het publiek, waaronder die van haar jeugdliefde Raoul, Burggraaf van Chagny.

Erik wordt jaloeers op Raoul vanwege zijn relatie met Christine en vertoont zich aan haar, maar draagt een masker om zijn gezicht te verhullen. Hij neemt haar mee naar zijn woonplaats onder het operahuis, waar Christine al snel ontdekt dat Erik geen engel is. Ze is woedend en eist vrijgelaten te worden, waarop Erik haar belooft haar na vijf dagen te laten gaan. Tijdens haar verblijf rukt ze echter uit nieuwsgierigheid zijn masker af en schrikt als ze zijn ware gezicht te zien krijgt. Erik wil haar eerst voor altijd gevangen houden, maar laat haar uiteindelijk vrij als ze belooft uit vrije wil naar hem terug te zullen keren en zich aan niemand anders te binden. Christine staat tussen twee vuren: enerzijds haar liefde voor de jonge knappe Raoul, en anderzijds haar fascinatie met de duistere, aangrijpende muziek van Erik. Wanneer ze beseft dat haar muzikale engel dezelfde is als het spook van de opera, en verantwoordelijk is voor de ongelukken en moorden die hebben plaatsgevonden, besluiten zij en Raoul in het geheim te trouwen en ver weg te gaan van Parijs. Dit wordt bezegeld met een feest in het operagebouw. Een gemaskerd bal waar velen op uitnodiging zijn. Dit gemaskerde bal is echter de reden voor het spook om weer te verschijnen. Hij is van plan om Christine te ontvoeren. Uiteindelijk stelt hij haar een ultimatum voor: tenzij ze met hem trouwt, zal hij het hele operahuis opblazen. In wanhoop aanvaardt Christine zijn voorstel.

Toch toont ze hem oprechte sympathie door samen met hem te wenen en niet weg te lopen wanneer ze zijn gezicht ziet. Ze geeft hem zelfs een kus op zijn voorhoofd. Dit is voor Erik het grootste geluk van zijn leven en overspoeld door emoties laat hij Christine en Raoul gaan. Het enige wat hij vraagt is dat Christine terugkeert na zijn dood en hem begraaft met een ring die hij haar had gegeven. Drie weken later sterft hij 'uit liefde'.

Over het spook

Het spook werd geboren in een klein dorpje in de buurt van Rouen. Zijn ouders noemden hem Erik. Op vroege leeftijd liep hij weg van huis, waar zijn lelijkheid zijn ouders enorm veel pijn en verdriet had gedaan. Een tijdje bezocht hij markten, waar hij werd ingehuurd als "levend lijk" bij een freakshow. Uiteindelijk kwam hij in dienst van de sjah van Perzië, die hem inhuurde als hofbeul. Het lukte Erik echter te ontsnappen en hij keerde uiteindelijk terug naar Frankrijk.

Aangekomen in Parijs wendde Erik zijn geniale architectonische vaardigheden aan en kreeg daarmee een contract als een van de architecten van de Opéra Garnier. Onder dat operagebouw ondervond men problemen met het grondwaterniveau dat steeds bleef stijgen, waardoor men genoodzaakt was een ondergronds meer aan te leggen met de hulp van acht pompen. Zonder dat iemand er erg in had bouwde Erik achter het meer een schuilplaats voor zichzelf waar hij ver weg van het publiek kon leven.

Behalve een briljante uitvinder en ingenieur was Erik ook een geniale muzikant, en hij begon het operagebouw te bezoeken zodat hij naar de opera's kon luisteren en zich kon bemoeien met de slechte smaak van de manager. Omdat hij zijn gezicht niet in het openbaar kon laten zien gedroeg hij zich als geest. Hij schroomde niet om geweld te gebruiken om zijn wil aan de managers op te leggen. Hij maakte gebruik van zijn kennis van de geheime gangen en het bijgeloof van de medewerkers om ongezien overal in het gebouw te kunnen komen. Hij terroriseerde iedereen die zijn eisen weigerde of negeerde en vermoordde zelfs mensen als waarschuwing. Mensen die hem trouw waren en zijn bevelen opvolgden, zoals Mevrouw Giry, een logehoudster, behandelde hij wel netjes.

Het verhaal van de roman begint wanneer een jong koormeisje, Christine Daaé, bij het koor van de Opéra Garnier komt en Erik verliefd op haar wordt.